

แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรุรค์ จังหวัดชัยนาท

A Guideline of Learning Community Administration According to 4 Sanghavatthu in a Khun Sankh Secondary School Consortium, Chainat Province.

กฤษณะ จักรอินตะ¹

อานนท์ เมธีวรณัฏร์², ปฎิธรรม สำเนียง³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรุรค์ จังหวัดชัยนาท 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรุรค์ จังหวัดชัยนาท

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณโดยการสำรวจและเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม (focus group) ซึ่งมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 11 คน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรุรค์ จังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 148 คน รวมทั้งหมด 153 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 254 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยใช้สถานศึกษาเป็นเขตพื้นที่ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย และการสนทนากลุ่ม (focus group) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation).

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรุรค์ จังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.46) และเมื่อพิจารณาปัจจัยเป็นรายด้านพบว่าระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4

¹ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, E-mail: anond7949@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

ด้านโครงสร้างองค์กรมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.47) ด้านวัฒนธรรมองค์กรมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.48) ด้านบรรยากาศองค์กรมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.49) และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.52)

2) แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (focus group) จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 11 คน สรุปแนวทางออกมาได้เป็น 36 แนวทาง 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านที่ 1) โครงสร้างองค์กร มี 12 แนวทาง ด้านที่ 2) ด้านบรรยากาศองค์กร มี 12 แนวทาง ด้านที่ 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร มี 12 แนวทาง ด้านที่ 4) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มี 12 แนวทาง รวมทั้งหมด 36 แนวทาง ที่จะใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, หลักสังคหวัตถุ 4

Abstract

The purposes of the research were to study, 1) the generality of a Professional Learning Community Administration According to 4 Sanghavatthu in a Khun Sankh Secondary Consortium, Chainat Province. 2) the guidelines of Professional Learning Community Administration According to 4 Sanghavatthu in a Khun Sankh Secondary Consortium, Chainat Province.

The data in this research were Descriptive Research, mainly collected by Survey and Qualitative Research on Focus group consisted of 11 experts. The samples of this study were 153 persons consisted of 5 school administrators and 148 teachers. The samples size were derived by using Krejcie and Morgan's tables from 254 populations. The data were spread and related to the populations. The research systematically analyzed by using descriptive statistics based on frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study revealed as follow:

1) The generality of Professional Learning Community Administration According to 4 Sanghavatthu in a Khun Sankh Secondary Consortium, Chainat Province as a whole was in a high level ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.46). When considered in each aspect, it was also found that the level of a structure of Professional Learning Community According to 4 Sanghavatthu in a Khun Sankh Secondary Consortium, Chainat Province was in a high level ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.47). The level of organizational culture of Professional Learning

Community Administration According to 4 Sanghavatthu was in a high level ($X=4.40$, $S.D.=0.48$) The level of organizational climate of Professional Learning Community Administration According to 4 Sanghavatthu was in a high level ($X=4.39$, $S.D.=0.49$) The level of leadership of Professional Learning Community Administration According to 4 Sanghavatthu was in a high level ($X= 4.39$, $S.D.= 0.52$)

2) A Guideline analyzed the data by questionnaire and focus group consisted of 11 experts concluded 36 guidelines, divided 4 parts. Part 1 The Structure consists of 12 guidelines. Part 2 The Organizational Climate consists of 12 guidelines. Part 3 The Organizational Culture consists of 12 guidelines. And Part 4 The Leadership consists of 12 guidelines. The guidelines are for the administration of Professional Learning Community According to 4 Sanghavatthu in a Khun Sankh Secondary Consortium, Chainat Province.

Keyword: guidelines of Professional Learning Community Administration, Sanghavatthu 4

บทนำ

การศึกษาเป็นเรื่องของชีวิตและทำเพื่อประโยชน์แก่ชีวิตนั่นเอง ชีวิตมีจุดหมายอย่างไร การศึกษาก็เพื่อให้ถึงจุดหมายอย่างนั้น หมายความว่า จุดหมายของการศึกษาเป็นสิ่งเดียวกับจุดหมายของชีวิต⁴ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ประกาศใช้วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ได้บัญญัติถึงรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวาระหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวาระสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวาระสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน⁵ ซึ่ง

⁴ พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต), *ปรัชญาการศึกษาของไทย ภาคพุทธธรรม: แขนงนำการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2556), หน้า 17.

⁵ *รัฐบาลไทย, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF> [13 ก.ค.2562].

ได้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 มีความมุ่งหมายและหลักการว่า ในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข⁶

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบไปด้วย ปัจจัย หลาย ด้าน เช่น ปัจจัยด้านสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน ซึ่งบุคลากรทุกส่วนของสถานศึกษาจะเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการที่สถานศึกษามีการนำเอาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งกับวิชาชีพมาเรียนรู้ร่วมกันภายใต้การสนับสนุน ครูและผู้บริหารได้รับการเรียนรู้ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น และมีความเข้มข้นมากขึ้น ทำให้ผู้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์กัน เกิดความท้าทายในการสรุปและการแปลความหมาย และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่ซึ่งกันและกัน โดยถือว่าเป็นแหล่งความรู้และความคิดใหม่ และเมื่อมีการนำความรู้ดังกล่าวได้รับการปฏิสัมพันธ์และเปลี่ยนกันกับเพื่อนจะทำให้เกิดความรู้และความเชี่ยวชาญหลายเท่าตัว ก่อนจะนำไปทดสอบหาประสบการณ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ก่อให้เกิดการกระตุ้นมากยิ่งขึ้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการการศึกษา ซึ่งมีผลงานวิจัยยืนยันว่าการประยุกต์การใช้แนวคิดดังกล่าวในการพัฒนาโรงเรียนส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาจะส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นคือ ประสิทธิภาพการสอนของครู จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 พบว่า คะแนนผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 (O-NET) ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยในสหวิทยาเขตขุนสรุค จังหวัดชัยนาท มีผลการสอบที่ต่ำลงในหลายๆ สถานศึกษา ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู ดังนั้น ถ้าสถานศึกษาสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ และนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปบูรณาการสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ จะทำให้เกิดประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรุค จังหวัดชัยนาท และจะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาต่างๆ หัวข้อที่

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2550), หน้า 3.

⁷ Stoll, L., McMahon, A. & Thomas, S., "Identifying and leading effective professional learning communities", Journal of School Leadership, No.16:11-623.

บัณฑิตศึกษาบริหารศรัณ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (วิชาชุมชน) พฤษภาคม-สิงหาคม 2563

ผู้วิจัยได้ศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านโครงสร้างองค์กร
- 2) ด้านบรรยากาศองค์กร
- 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร
- 4) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 254 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 153 คน เป็นกลุ่มศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ R.C.Krejcie and D.W.Morgan

3. ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรจำนวน 7 โรงเรียน

4. ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาในปีการศึกษา 2562 เริ่มตั้งแต่ เดือน กรกฎาคม 2562 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2563 รวม 8 เดือน

ผลการวิจัย

สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณาปัจจัยเป็นรายด้านพบว่าระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้าน โครงสร้างองค์กรมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.47) ด้าน วัฒนธรรมองค์กรมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.48) ด้าน บรรยากาศองค์กรมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.49) และด้าน ภาวะผู้นำทางวิชาการมีระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับที่มาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.52)

1) ด้านโครงสร้างองค์กร สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท ด้านโครงสร้างองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสูงสุดในด้านโครงสร้างองค์กร คือ โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันภายในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) และต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการสร้างเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนานักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานของโรงเรียน คือ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) อันดับที่ 2 คือ โรงเรียนมีการมอบหมายงานโดยมีการคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.68) และอันดับที่ 3 คือ โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีความทันสมัย และตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.67)

2) ด้านบรรยากาศองค์กร สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท ด้านบรรยากาศองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสูงสุดด้านบรรยากาศองค์กร คือ ครูมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.58) และต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ บุคลากรทุกคนสามารถปฏิบัติงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.69) อันดับที่ 2 คือ บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.73) และอันดับที่ 3 คือ ครูมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.69)

3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท ด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.48) และต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.58) และต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีกิจกรรมที่แสดงถึงการถ่ายทอดความคิด เป้าหมาย และนโยบายสถานศึกษา จากรุ่นสู่รุ่นน้อง ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.69) อันดับที่ 2 คือ ผู้บริหารและครูร่วมกันสะท้อนความคิดเห็นไปยังนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.71) และอันดับที่ 3 คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.66)

4) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการยกย่องครู เมื่อครูมีผลงานในการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) และต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่

อันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เพื่อให้ครูได้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน คือ ($\bar{X} = 4.09$, $S.D. = 0.79$) อันดับที่ 2 ผู้บริหารจัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.22$, $S.D. = 0.81$) และอันดับที่ 3 ผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.26$, $S.D. = 0.75$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของโรงเรียนมัธยมในกลุ่มสหวิทยาเขตขุนสรรค์ จังหวัดชัยนาท” สามารถอภิปรายผลโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างองค์กร

บูรณาการ “ทาน” เข้าไปในโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลุกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน⁸ ผู้บริหารต้องสร้างโอกาสให้ครูและบุคลากร ในโรงเรียนได้ร่วมกันสร้างเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานของโรงเรียน ต้องเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้เสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาหลักสูตรให้เกิดความทันสมัยและตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้

บูรณาการ “ปิยวาจา” เข้าไปในโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการเสริมแรงเชิงบวก การให้กำลังใจ พูดคุยสนทนากันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร โดยเฉพาะผู้บริหารต้องชื่นชม ยินดี ให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรของโรงเรียน เมื่อปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตัวผู้บริหารคอยพูดคุยนทนาคำปรึกษาแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนในการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้เกิดความทันสมัยและตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่ารัก ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงามหรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน⁹

บูรณาการ “อรรถจริยา” เข้าไปในโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามมาตรฐานของโรงเรียน ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรของโรงเรียน ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และผู้บริหารยังต้องเป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เกิด ความทันสมัยและตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้

⁸ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/สังคหวัตถุ_4 [13 ก.ย. 2562].

⁹ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 82, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ สวย จำกัด 2550.), หน้า 25.

บูรณาการ “สมานัตตา” เข้าไปในโครงสร้างองค์กร ได้แก่ การปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ถือตัวและให้เข้ากับสังคมของชุมชนได้ทุกชั้นผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการสร้างเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนานักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานของโรงเรียน มีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ สืบราชข้อมูล และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตาม การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีความทันสมัยและตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้อยู่เสมอ

2) ด้านบรรยากาศองค์กร

บูรณาการ “ทาน” เข้าไปในบรรยากาศองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารจัดกิจกรรมที่ทำให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนทุกคนได้ทำร่วมกันเป็นหมู่คณะ ผู้บริหารมีเวลาเข้าร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับกับครูและนักเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้เวทีที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

บูรณาการ “ปิยวาจา” เข้าไปในบรรยากาศองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารกล่าวชื่นชม ยินดีกับความสำเร็จต่างๆ ของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรของโรงเรียนทุกคนที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จของโรงเรียน โดยไม่จำเพาะเจาะจงใครคนใดคนหนึ่ง โดยที่ผู้บริหารสามารถประสานความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกในกลุ่มบริหาร ให้ครูและนักเรียนทุกคนได้ร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน รวมถึงประสานส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และร่วมกันอภิปราย

บูรณาการ “อิตถจริยา” เข้าไปในบรรยากาศองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารได้รับรางวัลต่างๆ จากการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพื่อเป็นแบบอย่าง และกระตุ้นการปฏิบัติหน้าที่ของครูและบุคลากรของโรงเรียน เป็นแบบอย่างแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนในการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่นักเรียน

บูรณาการ “สมานัตตา” เข้าไปในบรรยากาศองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมอยู่เสมอ ผู้บริหารประสานความร่วมมือระหว่างกันภายในกลุ่มบริหารทั้ง 4 กลุ่ม ในโรงเรียนเป็นอย่างดี มีเวทีที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร

บูรณาการ “ทาน” เข้าไปในวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารจัดกิจกรรมที่ทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้ทำร่วมกันเป็นหมู่คณะ เปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันสะท้อนความคิดเห็นต่างๆ ไปยังนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความเชื่อศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

บูรณาการ “ปิยวาจา” เข้าไปในวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารร่วมพูดคุยสนทนาถ่ายทอดความคิด เป้าหมาย และนโยบายสถานศึกษาจากฐานที่สุ่มร่น้องด้วยวาจาที่สุภาพเป็นมิตรกับครูและบุคลากรในโรงเรียน สะท้อนความคิดเห็นกับคณะครูและนักเรียนที่ทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้ปกครองและชุมชน และประสานให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และร่วมกันอภิปราย

บูรณาการ “อรรถจริยา” เข้าไปในวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารถ่ายทอดความคิด เป้าหมายจากการที่ตนเองได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารรุ่นน้องที่ได้รับจากรุ่นพี่ผู้บริหารมาเพื่อเป็นแบบอย่าง และกระตุ้นการปฏิบัติหน้าที่ของครูและบุคลากรในโรงเรียน ประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู และบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนในการส่งเสริมประชาธิปไตย สนับสนุนสถานักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

บูรณาการ “สมานัตตา” เข้าไปในวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารร่วมพูดคุยสนทนากลายทอดความคิด เป้าหมาย และนโยบายสถานศึกษาจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องกับครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) อยู่เสมอ รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความเชื่อศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

บูรณาการ “ทาน” เข้าไปในภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารระดมทรัพยากรในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน สามารถเข้าถึงแหล่งทุนที่นอกเหนือจากงบประมาณในการจัดการศึกษา เพื่อนำมาจัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู แล้วยังต้องให้ความกระจ่างถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน

บูรณาการ “ปิยวาจา” เข้าไปในภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารติดต่อประสานงานส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถ ในใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู และต้องชื่นชมยินดีกับนักเรียนและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน

บูรณาการ “อรรถจริยา” เข้าไปในภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนในการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบอย่างแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนในการระดมทรัพยากรในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู และยังคงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน

บูรณาการ “สมานัตตา” เข้าไปในภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถในใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สามารถระดมทรัพยากรในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ เสริมสร้างความเข้าใจให้เกิดกับครูและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการ ของโรงเรียนอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านโครงสร้างองค์กร โรงเรียนต้องมีการสร้างเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนานักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานของโรงเรียน มีการมอบหมายงานโดยมีการคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก และมีหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีความทันสมัยและตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้

2) ด้านบรรยากาศองค์กร บุคลากรทุกคนในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนต้องมีกิจกรรมที่แสดงถึงการถ่ายทอดความคิด เป้าหมาย และนโยบายสถานศึกษาจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ผู้บริหารและครูร่วมกันสะท้อนความคิดเห็นไปยังนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารต้องมีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เพื่อให้ครูได้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน จัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู และสร้างความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 เปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติระหว่างโรงเรียนว่าเป็นอย่างไร

2) ควรศึกษาวิจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อเปรียบเทียบผลว่าเป็นอย่างไร

3) ควรศึกษาวิจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2550.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธิ์ ปยุตโต), **ปรัชญาการศึกษาของไทย ภาคพุทธธรรม: แขนงนำการศึกษา**, กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2556.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/สังคหวัตถุ_4 [13 ก.ย. 2562].

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมบุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ 82, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ สวย จำกัด 2550).

รัฐบาลไทย, **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF> [13 ก.ค. 2562].